

Notatki z wykładu Pani Sarenki

Języki formalne i złożoność obliczeniowa.

Na podstawie wykładu profesora Macieja Kandulskiego

semestr zimowy 2019/2020

Uniwersytet Adama Mickiewicza wydział Matematyki i Informatyki

Wykład 12.10.2019

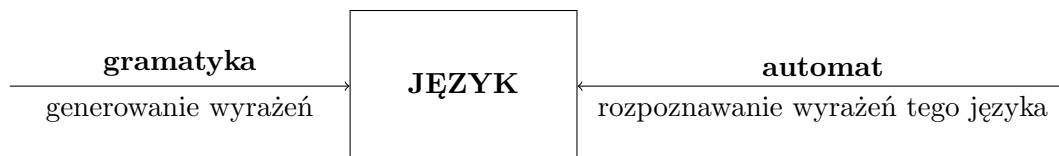
1 Złożoność obliczeniowa

Zagadnienia złożoności obliczeniowej - jakie są koszty prowadzenia obliczeń czasowe i pamięciowe:

- Złożoność wykładnicza
- Nierozsądne gospodarowanie czasem
- Nierozsądne gospodarowanie pamięcią ...

2 Gramatyka

Gramatyka. *Jak poprawnie budować wyrażenia danego języka (zbiór zasad). Gramatyka inaczej jest nazywana syntaktyką albo składnią.*

Między innymi kompilator posiada w sobie element rozpoznający gramatykę.

3 Symbol a znaczenie symbolu

3.1 Abstrakcyjne pojęcie liczby

Warto odróżnić symbol od jego znaczenia. Np. liczbę dwa można zapisywać w postaci symbolu cyfry arabskiej **2** lub rzymskiej **II**. To samo dotyczy słowa **słoń** - słowo oznacza wielkie kilkutonne zwierze ale nim nie jest (nie jest bytem materialnym).

Abstrahować. *Abstrahować znaczy pomijać. Np.: abstrakcyjna liczba dwa powstała z pominięciem takich cech jak wielkość, pochodzenie.*

3.2 Przykład powstania liczby

Różne materialne nośniki niosące te same liczby obiektów o różnych cechach. Opisanie wspólnej cechy obiektów - **liczebności**.

- (i) **couple** of people (para ludzi - 2)
- (ii) **pair** of pistols (para pistoletów - 2)
- (iii) **yoke** of oxen (zaprzęg dwa zwierzęta)

Abstrakcyjna liczba **2** powstała abstrahując od pochodzenia (np. zwierzęcia), wielkości (np. broni) czy płci (para ludzi) pozostawiając tylko jedną wspólną cechę, którą jest **liczebność**.

4 Języki formalne

4.1 Pojęcia

Ciągi i zbiory ciągów traktowane są jako obiekty materialne a **nie** abstrakcyjne.
Skończoność - ważna cecha alfabetu/zbioru ponieważ tylko skończone zbiory danych można przechowywać w **fizycznym urządzeniu**.

Alfabet V. *Alfabet V to: dowolny, niepusty, skończony zbiór znaków*
np.: $V = \{I\}$, $V' = \{a, b\}$.

Słowo nad alfabetem V. *Słowo nad alfabetem V to dowolny, skończony ciąg znaków z V. np.: IIII (słowo nad alfabete $V = \{I\}$) czy abba (słowo nad alfabetem $V = \{a, b\}$)*

Słowo puste ϵ . *Słowo puste ϵ - słowo o 0 (zerowym) wystąpieniu symboli. Uwaga! Spacja NIE jest słowem pustym.*

V^* . *Zbiór wszystkich słów nad alfabetem V. Łącznie z pustym słowem ϵ .*

$V^* \setminus \{\epsilon\} = V^+$. *Zbiór wszystkich niepustych słów. (ŁWylączenie ze zbioru pustego słowa ϵ)*

Oznaczenie słów. *Słowa oznaczane są wielkimi literami z końca alfabetu łacińskiego, np.: P, Q, R.*

4.2 Operacja konkatencji

Konkatenacja dwóch słów. *Konkatenacją dwóch słów P i Q nazywamy słowo PQ zdefiniowane w następujący sposób:*

(i) jeżeli $P = a_1, \dots, a_n$ gdzie $a = b_1, \dots, b_n$ $n, m \geq 0$ to $PQ = a_1, \dots, a_n b_1, \dots, b_n$

(ii) Jeżeli $P = \epsilon$, to $PQ = Q$.

Alternatywnie to $Q = \epsilon$ i wtedy $PQ = P$.

Gdy $P = Q = \epsilon$ to $PQ = \epsilon\epsilon = \epsilon$.

Własności konkatenacji

- Konkatenacja jest działaniem łącznym w zbiorze słów
- Konkatenacja w ogólności **NIE** jest przemienne (bywa przemienne dla tych samych słów **ab ab**) lub jeśli alfabet składa się tylko z jednego znaku np $V = \{a\}$
- ϵ słowo puste zachowuje się jak element neutralny dla operacji konkatenacji:
 $\epsilon P \subset P\epsilon = P$.

4.3 Konkatenacja NIE jest grupą algebraiczną ♡

Pomimo abstrakcyjnego znaczenia liczb, ich mentalna reprezentacja jest jednak w urzędzeniu czymś materialnym (stanami wysokich i niskich napięć).

V^* - zbiór wszystkich elementów (słów) nad alfabetem V (łącznie z elementem pustym ϵ)

- o - oznacza działanie w grupie
- e - litera e jest symbolem elementu neutralnego

Przykład łączności: a) dodawanie np. : $2 + (3 + 5) = (2 + 3) + 5$ b) mnożenie np.: $2 * (3 * 5) = (2 * 3) * 5$

Konkatenacja jest grupą (z algebry) jeśli spełnia warunki na bycie grupą:

- (i) operacja $\circ$ jest łączna w grupie;
- (ii) $\exists e, \forall x$ Istnieje element neutralny dla każdego x, taki że $x \circ e = e \circ x = x$;
- (iii) Dla każdego x $\forall x$ Istnieje element odwrotny $\exists x^{-1}$, taki, że $x \circ x^{-1} = x^{-1} \circ x = e$.
Warunek nie spełniony przez konkatenację - nie istnieje w ogólności takie słowo gdzie: słowo + słowo $^{-1} = \epsilon$ (szczególny przypadek spełnienia to $\epsilon + \epsilon = \epsilon$, bo element neutralny jest sam do siebie odwrotny $\epsilon^{-1} = \epsilon$)
 $\Rightarrow$ **WARUNEK NIE JEST W OGÓLNOŚCI SPEŁNIONY - konkatenacja NIE jest grupą!**

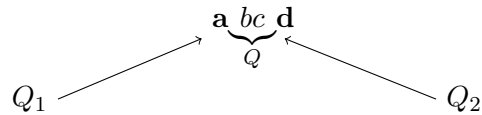
4.4 Podśłowo słowa

Zbiór $A \subset A$ i analogicznie **abca** $\sqsubset$ **abca** (Znak $\sqsubset$ to taka kanciasta inkluzja oznaczenie używane przy słowach)

Podśłowo. Mówimy, że słowo **Q** jest podśłowem słowa **P** wtedy i tylko wtedy gdy, istnieją słowa Q_1 i Q_2 takie, że:

$$P = Q_1 Q Q_2.$$

Np.: słowo **bc** jest podśłowem słowa **abcd**

Widać, tutaj, że Q to słowo **ab**, $Q_1 = a$, $Q_2 = d$

Prefix słowa. Słowo Q jest prefixem słowa P jeśli $P = QQ_1$.

Suffix słowa. Słowo Q jest suffixem słowa P jeśli $P = Q_1Q$.

Infix słowa. Słowo Q jest infixem słowa P jeśli $P = Q_1QQ_2$ gdzie $Q_1 \neq \epsilon$ i gdzie $Q_2 \neq \epsilon$.

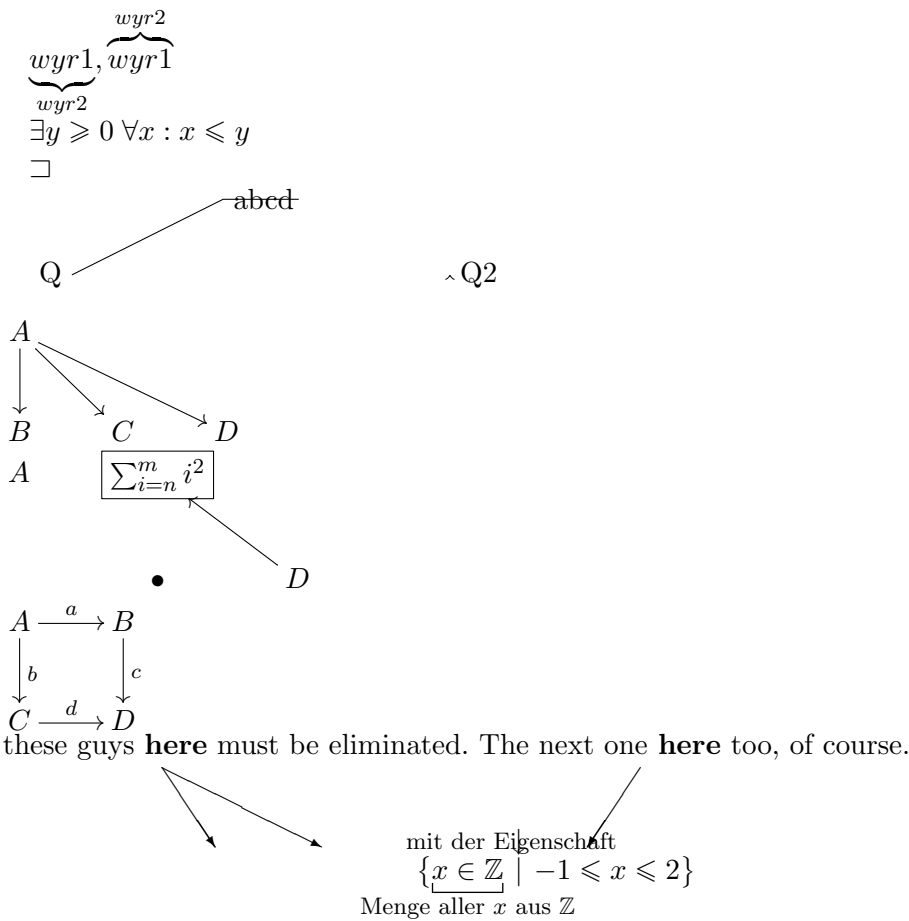
4.5 Długość słowa

Długość słowa $|P|$. Długością słowa $P \in V^*$ nazywamy liczbę naturalną $|P|$ definiujemy w sposób indukcyjny:

(i) $|\epsilon| = 0$

(ii) $|Pa| = |P| + 1$; gdzie P to ciąg (słowo) a a to symbol (dodatkowa litera w słowie).

Brudnopis

And I want to get it like this:

$$\{x \in \mathbb{Z} \mid -1 \leq x \leq 2\},$$

where the `\overbrace` doesn't wait till the `\underbrace` is going to have the work done.